

İşçi Sınıfının Politik Kapasitesi Üzerine, 1865

Pierre-Joseph Proudhon

17.08.2015

O halde mutualizmin maksadı nedir ve bu doktrinin Hükümete dair sonuçları nelerdir? Mutualizm, halkın, insanların ve vatandaşların egemenliğinin harfi harfine hayata geçirileceği bir düzenin kurulmasıdır; burada, Devlet'in her üyesi bağımsızlığını koruyup egemen olarak hareket etmeye devam ederek kendi kendini yönetirken, daha yüksek bir otorite sadece kolektif meselelerle uğraşacaktır; burada bir sonuç olarak belli bir takım ortak meseleler olacak ama merkezileşme bulunmayacaktır; ve şeylerin kendi kararlarını uygulaması için egemenliği kabul edilmiş parçalarının gruptan ayrılmakta ve sözleşmeden geri çekilmekte özgür olacakları, her an feshi kabil bir Devlet olacaktır. Hiçbir gizliliği olmadığından, federasyon eğer mantıklı ve ilkesine sadıksa işleri son noktasına kadar taşımak zorundadır. Aksi halde sadece bir illüzyon, boş bir böbürlenme, bir yalan olacaktır...

Konfederasyonu bozulmaz kılmak için yapılması gereken şey; ekonomik hakkı, federasyonun ve tüm politik düzenin hak temeli olarak ilan ederek onu nihayet, hala bekliyor olduğu onayla donatmaktır...

Siyasi ve ekonomik düzen demokratik anayasada bir tek ilkeye, mutualizme dayalı tek ve aynı düzen, tek ve aynı sistemdir. Görmüş olduğumuz gibi bir dizi mutulaist işlem vasıtasıyla büyük ekonomik kurumlar kendilerini birbiri ardına tahliye eder ve daha önce var olan hiçbir şeyin hakkında bir fikir veremeyeceği bu büyük insancıl organizmayı oluşturur. Benzer şekilde, ortaya çıkan bu yönetim aygıtı da artık cumhuriyetin yararına olduğu hayal edilmiş ve ileri sürülür sürülmez iptal edilmiş olan bir takım dipsiz kurgusal kurallara değil sözleşmeyi imzalayan tarafların egemenliğinin merkezi bir haşmet tarafından yenip yutulmak yerine, Devletlerin komünlerin ve bireylerin özgürlüğünün pozitif bir garantisi olarak hizmet ettiği gerçek bir sözleşmeye dayandırılmıştır. Böylece artık halkın egemenliğine dair bir soyutlamaya değil, ilk önce hayır derneklerinin, ticaret odaları, mesleki ve ticari birimleri ve işçi fabrikalarını; borsaları, pazarları, akademileri, okulları, tarım fuarlarını, son olarak da seçim toplantılarını, parlamenter meclisleri ve Devlet Konseyini, ulusal muhafızları ve hatta kilise ve tapınakları yöneten ve idare eden emekçi kitlelerin fiili bir egemenliğine sahip oluruz. Bu halen, karşılıklılık ilkesi adına ve onun verdiği yetkiye dayanarak oluşturulmuş olan aynı kolektif güçtür: İnsan ve Vatandaş haklarının nihai olarak onaylanması.

Şimdi burada ilan ediyorum ki, emekçi kitleler bilfiil, kesin ve etkili bir biçimde egemendir: Ekonomik organizma – emek, kapital, mülkiyet ve aktif varlıklar- onlara ait olduğunda nasıl egemen olmayacaklar; organik fonksiyonların kesin efendileri olarak ilişkiler fonksiyonunun kesinkes efendileri nasıl olmayacaklar? Şimdiye kadar Hükümet, Yetkili Kişiler, Devlet denilen şeyin diğer her şeyi hariç tutacak şekilde sahip olduğu üretici güce olan bağımlılık politik organizmanın kurulduğu bu yöntem vasıtasıyla yok edilmiştir:

1. Kendiliğinden bir araya gelen çalışma şekline, kendi eylemlerini teftiş etme ve onaylamaya dair politikayı kendisi belirleyen bir SEÇMEN KİTLESİ.
2. Federal gruplar tarafından atanan ve yeniden seçime tabi olan yetkilendirilmiş bir YASAMA ORGANI ya da Devlet Konseyi.
3. Halk temsilcileri tarafından kendi aralarından seçilen ve geri çağrılmaya tabi olan bir yürütme heyeti.
4. Son olarak bu heyet için onun tarafından atanmış ve geri çağrılmaya tabi olan bir başkan.

Söyleyin bana, bu, eski toplumun tepetaklak çevirilmiş olduğu bir sistem değil midir, memleketin kesinlikle bütün olduğu bir zamanlar Devletin başı hükümdar, otokrat, monark, despot, kral, imparator, çar, han, sultan, majeste, ekselansları, vs,vs diye tanımlananın kesinlikle bir centilmen, sıfat ayrımında vatandaşları arasında muhtemelen birinci ama elbette ki tüm kamu memurlarının en zararsız olarak rotaya çıktığı bir sistem değil midir? Bu kez siyasi garanti konusunun hükümeti memleketin, kralı egemenin hizmetine tabi kılma konusunun çözülmesiyle övünebilirsiniz. Bir daha asla gasp ve darbeye tanık olmayacaksınız; iktidarın halkın karşısında yükselmesi, otoritenin ve burjuvanın avama karşı birleşmesi imkansızlaşacak.

Federatif kanunda Devlet nasıl istikrarını koruyabilir? Her bir federe bileşen tarafından yararlanılan ayrılma hakkını esas düşüncesi olarak taçlandırılan bir sistem, nasıl tutarlı bir şekilde hareket edip kendini koruyabilir?

Dürüst olursak, konfedere Devletler ekonomik haklarda ve karşılıklılık hukukunda bir temele sahip olmadıkları sürece bu soru cevapsız kalmayı sürdürdü: Menfaat çatışmaları er ya da geç feci bölünmelere yol açmaya, emperyal birlik de cumhuriyetin hatasının yerini almaya yazgılıydı. Artık her şey değişti: Ekonomik düzen tamamen farklı faktörler üzerine kuruldu: Devletlerin *ethosu* artık önceki gibi değil; ilkelerinin gerçekliğiyle ilgili olarak konfederasyon çözülemez. Bir zamanlar özellikle Fransa'da her bölünme fikrine düşmanlık gösteren Demokrasinin korkacak bir şey yok.

İnsanlar, şehirler, kurumlar ve bireyler arasındaki hiçbir bölünme sebebi mutualist gruplar arasında hüküm sürmez: Egemen güç yok, politik koalisyon yok, hanedan hakları yok, hükümdarlık tahsisatları, imtiyazlar, maaşlar, kapitalist sömürü, dogmatizm, bağnaz zihniyet, parti rekabeti, ırksal ön yargı ya da kurumlar, kasabalar ya da eyaletler arasında rekabet yok. Fikirlerde, inançlarda, çıkarlarda, geleneklerde, sanayilerde, kültürlerde, vs farklılıklar olabilir. Ancak bu farklılıklar mutualizmin bizzat temeli hedefidirler. Bu yüzden Kilisenin hoşgörüsüzlüğü, papanın üstünlüğü içinde yozlaşmış, yerellikleri ya da şehri endüstriyel ya da tarımsal üstünlüğü yenmeleri mümkün değildir. Çatışmalar imkansızdır: Yeniden su yüzeyine çıkabilmeleri için önce birinin karşılıklılığı yok etmesi gerekir.

İsyan nereden gelecektir? Hoşnutsuzluk hangi mazerete dayanacaktır? Mutualist bir konfederasyonda vatandaş hiçbir özgürlüğünden vazgeçmez, Rousseau'nun cumhuriyetinin yönetimi için ondan yapmasını istediği gibi! Halk iktidarı vatandaşın ellerinde yatmaktadır: Bundan kazanç ve kar sağlayan kendisidir: Bir şikayeti olduğunda artık ne o ne de bir başkası bu iktidarı gasp edebilecek ve onu tekeline alma iddiasında bulunabilecektir. Artık gelecekte başına iş açabilecek sorumluluklar üstlenmek yok. Devlet ondan vergilendirme yoluyla esas itibariyle üretken olan, adil bir şekilde dağıldığında bir yükü ticarete dönüştüren kamu hizmetleri için tam olarak gerekenin ötesinde hiçbir şey istemez. Bu durumda, ticaret zenginlikte bir artışa yol açar; Bu sebeple bu açıdan da dağılmaktan korkmayı gerektirecek bir şey yoktur. Konfedere devletler bir iç ya da dış savaş karşısında dağılıbilir mi? Ama ekonomik hak ve karşılıklılık kanunu üzerine kurulmuş bir konfederasyonda yalnızca bir tek iç savaş kaynağı olabilecektir: din. Bu durumda, diğer çıkarların uzlaştırıldığı ve karşılıklı olarak temin edildiği anda ruhani olanın çok az dikkate alınacağı gerçeğini bir yana koyarak karşılıklılığın sonucunun böyle bir çatışma ihtimalini ortadan kaldıran karşılıklı hoşgörü olduğunu görmeyecek olan kimdir? Dış saldırganlığa gelince, bu nereden gelebilir? Konfedere Devletlerinin her birinin ayrılma hakkına sahip olduğunu kabul eden konfederasyonun yabacılara kabadayılık yapmayı isteme ihtimali çok azdır. Fetih fikri kendi ilkesiyle bağdaşmaz. O halde dışarıdan kaynaklanan sadece bir tek öngörülebilir savaş ihtimali vardır o da bir ilke savaşı ihtimali: Etraftaki oldukça sömürücü ve oldukça merkezileşmiş Devletlerin mutualist bir konfederasyonun varlığının kendi ilkeleriyle uzlaştırılmaz olduğuna karar vermeleri, tıpkı 1792'de Fransız Devrimi'nin başka ülkeleri yöneten ilkelerle bağdaştırılmaz olduğunu ilan eden Brunswick Manifestosu gibi! benim buna cevabım kökleri ekonomik hakta ve karşılıklılık hukukunda yatan bir konfederasyonun yasaklanmasının tam da federatif mutualist cumhuriyetçi sezgiyi tekel dünyasıyla kozlarını ilk ve son kez olarak paylaşmaya kışkırtacak ve dünyanın dört bir yanında İşçi Demokrasisinin zaferine neden olacak şey olduğudur.

Anarşist Kütüphane

Pierre-Joseph Proudhon
İşçi Sınıfının Politik Kapasitesi Üzerine, 1865
17.08.2015

tr.anarchistlibraries.net